

Sygn. akt VIII U 1452/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 listopada 2020 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Iwona Jawor-Piszc

po rozpoznaniu w dniu 10 listopada 2020 roku w Lublinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy M. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o świadczenie postojowe

na skutek odwołania M. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 9 czerwca 2020 roku znak: 200000/603/158215/2020/RSP-D

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala M. D. prawo do świadczenia postojowego.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku doręczyć:

a) Wnioskodawcy z odpisem pisma ZUS z dnia 22.09.2020 r. , z pouczeniem:

- wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku i doręczenie wyroku z uzasadnieniem może zostać zgłoszony w terminie tygodnia od dnia doręczenia wyroku. We wniosku należy wskazać, czy pisemne uzasadnienie ma dotyczyć całości wyroku, czy jego części, w szczególności poszczególnych objętych nim rozstrzygnięć. Skuteczny wniosek o sporządzenie uzasadnienia i doręczenie wyroku z uzasadnieniem jest warunkiem koniecznym do wniesienia apelacji;

- wniosek o sporządzenie uzasadnienia nie podlega opłacie;

- apelację wnosi się do Sądu Apelacyjnego w Lublinie, za pośrednictwem Sądu Okręgowego w Lublinie, w terminie dwutygodniowym liczonym od dnia doręczenia wyroku wraz z uzasadnieniem. Apelacja powinna czynić zadość wymaganiom przepisanych dla pisma procesowego, a ponadto zawierać:

1) oznaczenie wyroku, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest on zaskarżony w całości czy w części;

2) zwięzłe przedstawienie zarzutów;

3) uzasadnienie zarzutów;

4) powołanie, w razie potrzeby, nowych faktów lub dowodów;

5) wniosek o zmianę lub o uchylenie wyroku z zaznaczeniem zakresu żądanej zmiany lub uchylenia;

- apelacja nie podlega opłacie;

- oddanie pisma procesowego w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 roku - Prawo pocztowe lub w placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu;

b) pełnomocnikowi organu rentowego radcy prawnemu M. K. – T. (pełnomocnictwo k. 7).

L., dnia 10 listopada 2020 roku

sędzia Iwona Jawor-Piszcz

Sygn. akt VIII U 1452/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 czerwca 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił M. D. prawa do świadczenia postojowego.

W uzasadnieniu swego stanowiska organ rentowy powołał art. 15 zq ust. 1 pkt 1 i ust. 3 ustawy z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych przeciwdziałaniu skutków (...) w wersji obowiązującej przed nowelizacją wprowadzoną art. 77 pkt 32 lit. b ustawy z dnia 19 czerwca 2020 roku (Dz.U.2020 poz.1086) zmieniającej ustawę z dniem 24 czerwca 2020 roku. Wskazał, iż wnioskodawca posiada inny tytułu do ubezpieczeń społecznych (decyzja k. 1 akta ZUS) .

W dniu 16 czerwca 2020 roku M. D. złożył odwołanie, podnosząc, iż posiada inny tytułu ubezpieczeniowy tj. umowę o pracę na 1/10 etatu, otrzymując wynagrodzenie w kwocie 260 zł brutto. Jego zaś działalność gospodarcza stanowiła główne źródło dochodu. Wobec wprowadzonych ograniczeń został pozbawiony możliwości wykonywania swej działalności w zakresie fizykoterapii, został zmuszony do zamknięcia gabinetu i zaniechania prowadzenia firmy. Utracił płynność finansową w prowadzonej działalności i został pozbawiony środków na utrzymanie własne i rodziny (odwołanie k. 3).

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o oddalenie odwołanie i zasądzenie kosztów procesu w kosztów zastępstwa procesowego wg. norm prawem przepisanych. W uzasadnieniu swego stanowiska przywołał regulację prawną art. 15 zq ust. 1 pkt 1 i ust. 3 ustawy w ustawie z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych przeciwdziałaniu skutków (...). Wskazał, iż z (...) wynika, iż wnioskodawca posiada inny tytuł do objęcia ubezpieczeniami społecznymi od dnia 1 stycznia 2015 roku, z podstawą wymiaru składek 260 zł, zatem we wniosku o świadczenie postojowe wskazał dane, które są niezgodne ze stanem faktycznym (odpowiedź na odwołanie k. 5-6).

Strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie (pismo ZUS k. 13,19).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje.

M. D. prowadzi działalność gospodarczą od dnia 5 marca 2014 roku w zakresie usług fizykoterapeutycznych (informacja z (...)). W miesiącu marcu 2020 roku osiągnął przychód w kwocie 9322,80 zł, zaś w miesiącu kwietniu 2020 roku - 0,00 zł. Wnioski o świadczenie postojowe złożył w dniach: 3 maja 2020 roku, 3 czerwca 2020 roku (wnioski k. 1-2 akt ZUS). Dnia 1 stycznia 2015 roku podjął zatrudnienie na umowę o pracę. Z tego tytułu podlega nadal ubezpieczeniom społecznym, w okresie co najmniej od dnia 1 stycznia 2020 roku na 1/10 etatu z podstawą wymiaru w kwocie 260 zł (informacja z konta ubezpieczonego k. 6)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Stan faktyczny nie jest sporny. Co więcej w dacie wydania skarżonej decyzji stan prawny był zgodny z przywołanym przez ZUS, zatem przepis art. 15 zq ust. 1 stanowił, iż świadczenie postojowe przysługuje, jeżeli dana osoba nie podlega ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu. Tak stanowiony przepis ograniczał możliwość uzyskania świadczenia postojowego (wsparcia państwa poprzez dostarczenie środków zabezpieczenia socjalnego na czas wprowadzonych ograniczeń w sferze prowadzenia działalności gospodarczej) w sposób sprzeczny z celem jaki ustawodawca postawił sobie wprowadzając przedmiotową regulację i poddany był szerokiej krytyce. Naprawiając swój błąd ustawodawca nowelizował ustawę, w tym także regulację wprowadzającą świadczenie postojowe, dostrzegając m.in., iż tytuł ubezpieczeniowy z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej pozostaje w zbiegu z innymi tytułami (art. 9 ust. 2, 2a-2c, ust. 8 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), nawet przysparzającymi niewielkie, wręcz symboliczne przychody (jak to miejsce w rozpoznawanej sprawie 260 zł brutto miesięcznie). Nowelizacją wprowadzoną art. 77 pkt 32 lit. b ustawy z dnia 19 czerwca 2020 roku (Dz.U.2020 poz.1086) zmieniającą ustawę z dnia 24 czerwca 2020 roku wprowadzone zostało nowe brzmienie art. 15zq ust. 4 poprzez dodanie pkt 3 (nastąpiło także przeniesienie treści zawartej uprzednio w ust.1). Nowelizacja art. 15zq zatem uwzględnia regulację prawą zwartą w art. 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, tworząc tym samym spójny i logiczny system prawa. Od dnia 24 czerwca 2020 roku przepis art. 15 zq ust. 4 pkt 3 ustawy stanowi, iż świadczenie postojowe przysługuje, jeżeli dana osoba nie podlega ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu, chyba że podlega ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Podkreślić trzeba, iż ustawa dnia 2 marca 2020 roku została wprowadzona w związku z zagrożeniem rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem (...)2 oraz koniecznością wprowadzenia szczególnych rozwiązań, umożliwiających podejmowanie działań minimalizujących zagrożenie dla zdrowia publicznego oraz gospodarki. Ustawodawca wprowadził regulację prawną dając możliwość uzyskania pomocy publicznej, z jednej strony ratując podmioty gospodarcze przed upadkiem (bankructwem), a z drugiej strony zapewniając dla wymienionych konieczne w czasie lockdownu środki zabezpieczenia socjalnego. Należy pamiętać, iż zgodnie z § 5 ust. 3 pkt 1 w zw. z § 6 ust. 13 pkt 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2020 roku w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego (Dz.U.2020 poz.433) wstrzymano ze skutkiem natychmiastowym prowadzenia działalności gospodarczej. Osoby prowadzące działalność gospodarczą (tak jak wnioskodawca) zostały pozbawione możliwości zarobkowania, osiągania przychodów, a tym samym zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych. Mając w polu widzenia powyższe rozważania jak i regulację zwartą w art. 15za ustawy, warunkującej możliwość uzyskania świadczenia za dwa kolejne miesiące po przyznaniu świadczenia w oparciu o pierwszorazowy wniosek z art. 15 zu ust. 1 ustawy, konieczne staje się rozważenie możliwości zastosowania przepisu art. 316 §1 k.p.c. w rozstrzyganej sprawie. Dla pełni obrazu analizowanej problematyki istotne staje się dostrzeżenie, iż proces nie dotyczy zasadności roszczenia o świadczenia z systemu zabezpieczenia społecznego. Świadczenie postojowe jest pomocą publiczną państwa, finansowaną z Funduszu Pracy. Minister właściwy do spraw pracy, na wniosek Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, przekazuje w roku 2020 na wyodrębniony rachunek bankowy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych środki Funduszu Pracy na wypłatę świadczenia postojowego oraz kosztów obsługi wypłaty tego świadczenia (art. 179 ustawy), a po dodaniu art. 2a przez art. 17 pkt 1 ustawy z dnia 7 października 2020 roku (Dz.U.2020 poz.1747) zmieniającej nin. ustawę z dnia 9 października 2020 roku - świadczenia postojowe mają być finansowane z Funduszu Przeciwdziałania (...)19, o którym mowa w art. 65 ustawy z dnia 31 marca 2020 roku o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020 poz. 568, 695, 1086, 1262, 1478 i 1747), z uwzględnieniem regulacji dotyczących pomocy publicznej. Poczyniona uwaga ma ważne znaczenie. W aktualnym orzecznictwie utrwalony jest bowiem pogląd, iż zastosowanie art. 316 k.p.c. w sprawach ubezpieczeniowych ma ograniczone zastosowanie. Sąd w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (zasadniczo w zakresie spraw o świadczenie) ocenia legalność decyzji organu rentowego według stanu rzeczy istniejącego w chwili jej wydania, gdyż postępowanie sądowe jest w tego rodzaju sprawach kontynuacją postępowania administracyjnego. Powszechnie akceptowany jest także pogląd, iż sąd może przyznać ubezpieczonemu świadczenie, jeżeli warunki je uzasadniające zostały spełnione po wydaniu zaskarżonej decyzji. Wyjątek taki jest obwarowany szeregiem zastrzeżeń, takich jak oczywistość prawa do świadczenia

i pewność co do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy przez organ rentowy w razie ponownego zgłoszenia wniosku. Ten jednak dorobek orzeczniczy nie przystaje do rozpoznanej sprawy, której istotą nie jest świadczenie z systemu zabezpieczenia społecznego przyznawane na wypadek choroby czy starości na skutek wniosku o to świadczenie, który to wniosek może być składany wielokrotnie i z pozytywnym skutkiem, także w trybie art. 114 ustawy emerytalnej. Istota sprawy dotyczy pomocy publicznej państwa, udzielanej celem przeciwdziałania skutkom (...)19. Także Sąd Najwyższy wskazywał na konieczność stosowania art. 316 § 1 k.p.c. z uwzględnieniem specyfiki rozpoznawanej sprawy (postanowienie SN z dnia 24 września 2013 r. III SK 8/13, LEX nr 1380981, wyroki SN z dnia 18 stycznia 2012 roku II UK 117/11 LEX nr 1130393, dnia 12 kwietnia 2012 r. II UK 235/11 OSNP 2013/7-8/87). Przepis art. 316 § 1 k.p.c. stanowi o zasadach dotyczących czasu orzekania, które mają za zadanie określenie momentu właściwego dla oceny stanu sprawy przez sąd przy wydaniu wyroku, stan sprawy może bowiem w toku procesu ulegać zmianom. "Stanem rzeczy" w rozumieniu tego przepisu to zarówno okoliczności faktyczne sprawy jak i przepisy prawa, na podstawie których ma być wydane rozstrzygnięcie (ich zmiana pomiędzy wytoczeniem powództwa lub złożeniem odwołania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych a zamknięciem rozprawy). Przepis ten ma także zastosowanie w postępowaniu odwoławczym. Należy zatem ocenić czy w sprawie nie zachodzą na tyle istotne, ważne argumenty, które nakazują dokonanie oceny stanu sprawy zgodnie ze stanem prawnym obowiązującym w dacie orzekania przez Sąd, z uwzględnieniem zasady aktualności z art. 316 § 1 k.p.c. Sytuacja wnioskodawcy, oceniana przez pryzmat unormowania obowiązującego od dnia 24 czerwca 2020 roku z art. 15 zq bez wątpienia uzasadnia ustalenie mu świadczenia postojowego. Natomiast wobec jednoznacznej regulacji art. 15 zua, art. 15 zq ust. 4 pkt 1 ustawy wnioskodawca nie ma żadnej możliwości skutecznego złożenia wniosku o świadczenie postojowe po wprowadzeniu regulacji art. 15 zq ust. 4 pkt 3 ustawy, będąc tym samym pozbawiony pomocy państwa, która do niego była kierowa. Trzeba także pamiętać, iż to właśnie brak możliwości zarobkowania z powodu pandemii legł wraz z innymi ważkimi zjawiskami społeczno - ekonomicznymi u podstaw wprowadzonej ustawy wprowadzającej regulacje prawne związane ze zwalczaniem zakażenia, zapobieganiem rozprzestrzenianiu się, profilaktyką oraz zwalczaniem skutków, w tym społeczno-gospodarczych. Wprowadzając m.in. instytucję świadczenia postojowego ustawodawca stworzył możliwość pomocy publicznej dla osób, z założenia, najbardziej dotkniętych epidemią (złamaniem gospodarczego systemu w skali makro i mikro), w tym osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą, co z jednej strony miało zapewnić im zabezpieczenie socjalne, a z drugiej strony ochraniać gospodarkę przed całkowitą zapaścią.

W tym stanie rzeczy odwołanie wnioskodawcy jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy w Lublinie, na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.